ਮਹਿੰਦਰ ਚਾਵਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ.

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਹੋਰ

(2016 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰਬਰ 156)

ਦਸੰਬਰ 05, 2018

[ਏ.ਕੇ. ਸੀਕਰੀ ਅਤੇ ਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ

ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ-ਗਵਾਹ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖਿਡਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਹੀ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤਰਸਯੋਗ ਹਨ, ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਗਵਾਹ ਨਾਲ ਜੋ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਅਤੇ/ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀ ਨਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਝਿਜਕਣਾ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ - ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਡਰਤਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ - ਭੌਤਿਕ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੈ - ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਧਮਕੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਲਾ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ, 2018 ਦੇ 21 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ/ਕਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ 141/142, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਕਲਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸੰਸਦੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੱਕ। 21, 141 ਅਤੇ 142,

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ

ਕਲਾ। 32 ਡਬਲਿਊਆਰਆਈਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ 'ਤੇ ਲੜੀਵਾਰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ।। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਗਭਗ 10 ਗਵਾਹਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 3 ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਢੁਕਵੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ.

ਹੋਲਡ: 1.1 ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਬੂਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ., ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ। ਗਵਾਹ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਕਿੱਥੇ ਹੈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਹਨ. ਜਦੋਂ ਵੀ,

ਕਿਸੇ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਗਵਾਹ ਸਹੀ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਧਨ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਵਾਹਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਘਟਨਾ/ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 1][634-ਈ-ਐਚ]

1.2 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗਵਾਹ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖਿਡਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਹੀ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਬੂਤ ਦਾ ਸਾਧਨ ਉਹ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਬੂਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਇੱਕ ਪੱਖਪਾਤੀ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਐਲਈ., ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪੀੜਤ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵੀ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਖ਼ਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਖੁਦ ਪੀੜਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕੇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 2][635-ਏ-ਸੀ]

ਗਿਰੀਸ਼ ਅਭਯੰਕਰ ਅਤੇ ਆਸਾਵਰੀ ਅਭਯੰਕਰ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

1.3 ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ 'ਤਰਸਯੋਗ' ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਧਮਕੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਜਾਨਲੇਵਾ ਧਮਕੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੇ ਸਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਝਿਜਕ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਕੋਲ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਇਲਾਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਜੁਰਮ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਆਦਿ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 3][635-ਜੀ: 636-ਏ-ਸੀ.]

ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ (2000) 5 ਐਸਸੀਸੀ 68- 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

1.4 ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਕਠੋਰ ਹਕੀਕਤ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ਅਪਰਾਧੀਆਂ 'ਤੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ

ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦਬਦਬੇ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਜਾਂ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਚਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਦਭਾਗੀ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਗਵਾਹ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 5][637-ਬੀ-ਡੀ।

1.5 ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਖਦਾਈ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਗਵਾਹ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਘਿਨਾਉਣੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 6][637-ਡੀ]

ਰਮੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2017) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ

529: [2016] 8 ਐਸਸੀR 936 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

1.6 ਇਸ ਸਭ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਬੇਕਸੂਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਝਿਜਕ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਕੋਲ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਇਲਾਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਜੁਰਮ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਆਦਿ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 3][635-ਜੀ: 636-ਏ-ਸੀ.]

ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ (2000) 5 ਐਸਸੀਸੀ 68- 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

1.4 ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਕਠੋਰ ਹਕੀਕਤ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ਅਪਰਾਧੀਆਂ 'ਤੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦਬਦਬੇ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਜਾਂ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਚਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਦਭਾਗੀ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਗਵਾਹ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 5][637-ਬੀ-ਡੀ।

1.5 ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਖਦਾਈ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਗਵਾਹ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਘਿਨਾਉਣੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 6][637-ਡੀ]

ਰਮੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2017) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ

529: [2016] 8 ਐਸਸੀਆਰ 936 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

1.6 ਇਸ ਸਭ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਬੇਕਸੂਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਨਿਆਂ ਮਿਲੇ। ਇਸ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਨਿਡਰਤਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਸਕਣ। ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 811643-ਸੀ-ਡੀ]

1.7 ਸਾਮੱਗਰੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਐਡਹਾਕਵਾਦ, ਆਈ.ਸੀ., ਕੇਸ ਤੋਂ ਕੇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾਏ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ। (ਏ) ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। (ਬੀ) ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਅਤੇ ਖਤਰੇ ਕਾਰਨ ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। (ਸੀ) ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਲੋੜ। (ਡੀ) ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨਾ ਜਦੋਂ ਗਵਾਹ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਈ) ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣਾ। (ਐਫ) ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਜਾਂਚ। [ਪੈਰਾ 13||645-ਸੀ-ਜੀ]

ਨਰੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੀਧਰ ਮਿਰਾਜਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [1966] 3 ਐਸਸੀਆਰ 744: ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਫੋਟੋ ਸ਼ੇਖ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏਆਈਆਰ 1984 ਐਸਸੀ 1591: ਦਿੱਲੀ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮਕਾਜੀ ਮਹਿਲਾ ਫੋਰਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (1995) 1 ਐਸਸੀਸੀ 14: [1994] 4 ਸਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 528 U.P ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ੰਭੂ ਨਾਥ ਸਿੰਘ (2001) 4 ਐਸਸੀਸੀ 667: [2001] 2 ਐਸਸੀਆਰ 854; ਰਾਮ ਗੋਵਿੰਦ ਉਪਾਧਿਆਏ ਬਨਾਮ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ।। (2002) ਐਸਐਲਟਾ 587 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

1.8 ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਵੀ ਅੱਜ ਗੰਭੀਰ ਹਮਲੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਧਮਕੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਡਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਦਬਾਅ ਦੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ 16][647-ਏ-ਬੀ]

ਐਨਐਚਆਰਸੀ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ 2003 (9) ਸਕੇਲ 329; ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ (ਪੀ ਯੂ ਸੀ ਐਲ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ 2003 (10) ਐਸਸੀਏਐਲਈ 967; ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2004) 4 ਐਸਸੀਸੀ 158: [2004] 3 ਐਸਸੀR 1050 ਸਾਕਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (2004) 5 ਐਸਸੀਸੀ 518: [2004] 2 ਐਸuppਐਲ.
ਐਸਸੀR 723 ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਹਬੀਬੁੱਲਾ ਸ਼ੇਖ ਬਨਾਮ. ਗੁਜਰਾਤ 2006 (3) ਸਕੇਲ 967 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

1.9 ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ, 2018 ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ, ਬਲਕਿ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ, ਐਨਏਐਲਐਸਏ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟੇਕਹੋਲਡਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਿਵਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੀ। [ਪੈਰਾ 28][662-ਬੀ]

1.10 ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ, 2018 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੁਆਰਾ "ਖਤਰੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਰਿਪੋਰਟ" ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਨਾ ਆਉਣ। ਜਾਂਚ ਆਦਿ ਦੌਰਾਨ ਪਛਾਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਪਛਾਣ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ, ਗਵਾਹ ਦਾ ਸਥਾਨ ਬਦਲਣਾ, ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਗੁਪਤਤਾ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸੰਭਾਲ, ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਆਦਿ। [ਪੈਰਾ 2611661-ਐਫ-ਜੀ]

1.11 ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲਾਭਦਾਇਕ ਅਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ, ਸਗੋਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਉਕਤ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 27][661-ਜੀ-ਐਚ]

1.12 ਸਾਕਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ 172ਵੀਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 273 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਕਿ ਗਵਾਹ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ, ਅਜਿਹੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਕੁਰਬਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 2911662-ਸੀ-ਈ]

"ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਾਕਸ਼ੀ ਯੂਨੀਅਨ (2004) 5 ਐਸਸੀਸੀ 518: | 20041

2 ਸਪਲ. ਐਸਸੀR 723 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

1.13 ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ, 2018 ਦਾ ਭਾਗ II(7)(ਐਲ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਕਮਰੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਿਵੇਂ ਲਾਈਵ ਲਿੰਕ, ਵਨ ਵੇ ਮਿਰਰ, ਅਤੇ ਸਕ੍ਰੀਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਪੈਸਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੋਧਣ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਹਨ। ਗਵਾਹ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਆਡੀਓ ਫੀਡ ਨੂੰ ਸੋਧਣਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਦੀ ਪਛਾਣ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 30][662-ਐਫ]

1.14 ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖਿਡਾਰੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। [ਪੈਰਾ 34][664-ਏ-ਬੀ]

1.15 ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ, 2018 ਨੂੰ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 141/142 ਦੇ ਅਧੀਨ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸੰਸਦੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਕੰਪਲੈਕਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਸਾਲ 2019 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਜਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਦਦ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 35][664-ਸੀ-ਐਫ]

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿ. ਬੰਦੂ ਏ ਦੁਆਲੁਤ 2018 (11)

ਐਸਸੀਸੀ 163 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 24 ਮਾਰਚ, 2017 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।[ਤੋਂ 18] [647-ਡੀ]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(2000) 5 ਐਸਸੀਸੀ 68	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	4 ਲਈ
[2016] 8 ਐਸਸੀR 936	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	7 ਲਈ
2003 (9) ਸਕੇਲ 329	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	9 ਲਈ
2003 (10) ਸਕੇਲ 967	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	9 ਲਈ
[2004] 3 ਐਸਸੀਆਰ 1050	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	9 ਲਈ
(2004) 2 ਸਪਲ. ਐਸਸੀR 723	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	9 ਲਈ

2006 (3) ਸਕੇਲ 967	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	9 ਲਈ
(2004) 2 ਸਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 723	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	11 ਲਈ
[1966] 3 ਐਸਸੀਆਰ 744	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	13 ਲਈ
ਏਆਈਆਰ 1984 ਐਸਸੀ 1591	ਵਿੱਚ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ	13 ਲਈ
(1994) 4 ਸਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 528	ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	13 ਲਈ
[2001] 2 ਐਸਸੀਆਰ 854	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	13 ਲਈ
(2002) ਐਸਐਲਟੀ 587	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	13 ਲਈ
(2018) 11 ਐਸਸੀਸੀ 163	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	33 ਲਈ

2016 ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰ. 156।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਆਨੰਦ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਗੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਐਡ.

ਕੇ.ਕੇ.ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ, ਏ.ਸੀ., ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਐਸ.ਸੀ., ਬੀਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਚੌਧਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਪਦਮਾ ਚੌਧਰੀ, ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਵਿਸੇਨ, ਕੁ. ਰੁਚੀ ਕੋਹਲੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਧੀ ਜਸਵਾਲ, ਸ. ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸ. ਹੇਮੰਤਿਕਾ ਵਾਹੀ, ਸ. ਜੇਸਲ ਵਾਹੀ, ਸ. ਪੂਜਾ ਸਿੰਘ, ਸ. ਵਿਸ਼ਾਖਾ, ਸ. ਦੀਪਾ ਐੱਮ. ਕੁਲਕਰਨੀ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਰਮਾਕਾਂਤਰਾਓ ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਤਾਰਾ ਚੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਜ਼ੋਹੇਬ ਹੁਸੈਨ, ਕੁ. ਚਰਨਿਆ ਐਲ ਕੁਮਾਰਨ, ਬੀ.ਵੀ. ਬਲਰਾਮ ਦਾਸ, ਐਸ. ਉਦਯਾ ਕੁਮਾਰ ਸਾਗਰ, ਮ੍ਰਿਤੁੰਜੈ ਸਿੰਘ, ਗੁੰਟੂਰ ਪ੍ਰਭਾਕਰ, ਕੁ. ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਿੰਘ, ਐਮ. ਯੋਗੇਸ਼ ਕੰਨਾ, ਗੁੰਜਨ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਜੀਵ ਐਮ. ਰਾਏ, ਰੰਜਨ ਮੁਖਰਜੀ, ਕੁ. ਅਪਰਾਜਿਤਾ ਮੁਖਰਜੀ, ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਕੁ. ਵਿਮਲਾ ਸਿਨਹਾ, ਤਪੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਗਲੀ, ਆਦਿਤਿਆ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਕੁ. ਅਰੁਣਾ ਮਾਥੁਰ, ਸ. ਅਵਨੀਸ਼ ਅਰਪੁਥਮ, ਮਿਸ. ਅਨੁਰਾਧਾ ਅਰਪੁਥਮ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੀਤਾਂਜਲੀ, ਐੱਮ. ਅਰਪੁਥਮ ਅਰੁਣਾ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਐੱਮ. ਸ਼ੋਏਬ ਆਲਮ, ਉੱਜਵਲ ਸਿੰਘ, ਮੋਜਾਹਿਦ ਕਰੀਮ ਖਾਨ, ਮਿਸ. ਆਭਾ ਆਰ.ਸ਼ਰਮਾ, ਡੀ.ਐਸ.ਪਰਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਸੁਜੇਤਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਗਦੀਸ਼ ਵੀ., ਮਿਸ. ਜੀ ਇੰਦਰਾ, ਮ੍ਰਿਣਾਲ ਕੇ.ਐਮ., ਸਿਬੋ ਸੰਕਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਐਮ.ਕੇ. ਪਾਂਡੇ, ਨਿਰੰਜਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼੍ਰਿਆ ਮਾਨੀ, ਸ. ਕੇ.ਇਨਾਤੋਲੀ ਸੇਮਾ, ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਕੁ. ਬੰਸੁਰੀ ਸਵਰਾਜ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਰੂਪਮਾ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਸਰਵੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਘੇਲ, ਬੀ.ਐਨ. ਦੂਬੇ, ਸ਼ੁਵੋਦੀਪ ਰਾਏ, ਰਿਤੂਰਾਜ ਬਿਸਵਾਸ, ਸੋਮਨਾਥ ਬੈਨਰਜੀ, ਨਿਸ਼ੀ ਰਾਜੇਨ ਸ਼ੇਖਰ, ਡੀ.ਕੇ. ਜੋਏ, ਅਲੀਮ ਅਨਵਰ, ਮਿਸ. ਰੀਗਨ ਐਸ. ਬੇਲ, ਨੇਬਜੀ ਐਨ., ਲੀਸ਼ਾਂਗਥਮ ਰੋਸ਼ਮਨੀ ਕੇ.ਐਚ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਾਈਬਾਮ ਬਾਬੀਨਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਅਨੁਪਮਾ ਨਗਨਗੋਮ, ਸੁਹਾਨ ਮੁਖਰਜੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸਥਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਮਿਤ ਵਰਮਾ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨਚੰਦਾ, ਕੁ. ਡਿੰਪਲ ਨਾਗਪਾਲ, ਮੈਸਰਜ਼ ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. ਚੈਂਬਰਜ਼, ਮਿਸ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਗੋਗੀਆ, ਆਰ. ਮੁਲਚੇਸੂ, ਕੇ.ਵੀ. ਲਿੰਗਦੋਹ, ਡੈਨੀਅਲ ਸਟੇਨ ਲਿੰਗਦੋਹ, ਐਡਵ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਏ ਕੇ ਸੀਕਰੀ, ਜੇ.

1. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਤੁਰੰਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਬੂਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ। ਗਵਾਹ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਕਿੱਥੇ ਹੈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਬੈਕਹੋਨ ਹਨ. ਜਦੋਂ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਗਵਾਹ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਧਨ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਸਿੱਟੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਘਟਨਾ/ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਥਮ ਨੇ 150 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ "ਗਵਾਹ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਕੰਨ ਹਨ"।

2. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗਵਾਹ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖਿਡਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਹੀ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਬੂਤ ਦਾ ਸਾਧਨ ਉਹ ਮਾਧਿਅਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ, ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਬੂਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਇੱਕ ਪੱਖਪਾਤੀ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵੀ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਖਤ ਸੀਰੂਟੀਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਖੁਦ ਪੀੜਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕੇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਟੇਕਰ ਚੈਂਬਰਜ਼ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਗਵਾਹ "ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਆਦਮੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਇੰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਜੋਖਮਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

3. ਗਵਾਹ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਸੱਚ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਸੂਰਜ ਦੀ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਦਇਆ ਦੇ ਸ਼ੈਤਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਗਵਾਹੀਆਂ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਦੁਨੀਆ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਿਰਹਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ,

ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ...

ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ "ਤਰਸਯੋਗ" ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਧਮਕੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ. ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਲੇਵਾ ਧਮਕੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੇ ਸਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਝਿਜਕ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਕੋਲ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਇਲਾਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਜੁਰਮ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

4. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਧਵਾ ਰਾਹੀਂ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਜੇ. ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ

"ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਸ ਮੁਲਤਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੁਟੀਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਗਵਾਹ ਦੇ ਥੱਕ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੇਸ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਉਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਵੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਮਾਮਲਾ ਮੁਲਤਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਿਅਕਤੀ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਧੀਨ ਸਟਾਫ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਮੁਲਤਵੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਰਾਹੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਬਾਰ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਕੋਲ ਹੈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਲੀਹ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਝੂਠ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 340(3)(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

5. ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਕਠੋਰ ਹਕੀਕਤ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ਅਪਰਾਧੀਆਂ 'ਤੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ

ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦਬਦਬੇ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਜਾਂ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਚਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਦਭਾਗੀ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

6. ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਖਦਾਈ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਗਵਾਹ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਘਿਨਾਉਣੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

7. ਰਮੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ" ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

"40. ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਜੀਬ ਵਿਵਹਾਰ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੋਚੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ [ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੋਚੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ। ਬਿਹਾਰ, (2002) 6 ਐਸਸੀਸੀ 81: 2002 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀri) 1220], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ (ਐਸਸੀਸੀ p. 104, ਪੈਰਾ 31)

"37. ਇਹ ਆਮ ਤਜਰਬੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੱਖੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਘੱਟ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ। , ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਝੁਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧੀ ਆਦਤਨ ਅਪਰਾਧੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਉੱਚ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ।"

"41. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜ਼ਹੀਰਾ ਹਬੀਬੁੱਲਾ ਸ਼ੇਖ (5) ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ [ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਹਬੀਬੁੱਲਾ ਸ਼ੇਖ (5) ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, (2006) 3 ਐਸਸੀਸੀ 374: (2006) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀ) 8], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 396-98, ਪੈਰਾ 40-41)

40. "ਵਾਈਮੇਸਿਸ" ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਂਥਮ ਨੇ ਕਿਹਾ: "ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਕੰਨ ਹਨ"। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ. ਜੇ ਗਵਾਹ ਖੁਦ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਕੰਨਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਰਾਬ ਅਤੇ ਅਧਰੰਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਣ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਅਸਮਰੱਥਾ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਵਾਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਣਾ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਰਪੇਸ਼ ਕਈ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ ਕਾਰਨ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਭਾੜੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਧਮਕੀਆਂ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ, ਲਾਲਚਾਂ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪੱਕਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਹੋਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਅਤੇ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਅਪਣਾਏ ਗਏ... ਵਿਆਪਕ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ

ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪੀੜਤ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ... ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਮ ਸੱਚ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ।

41. ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮੋਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਦਾਗੀ ਅਤੇ ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਉਤਾਰਨ ਅਤੇ ਸੱਚ ਬਣਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਇਸ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕ ਵਜੋਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਤੋਂ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਰ ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਾਤ, ਨਸਲ, ਧਰਮ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਹਰਲੇ ਕਾਰਕ ਕਾਰਨ ਇਸ ਲੋੜ ਤੋਂ ਕੋਈ ਭਟਕਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਹਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਬਦਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅੱਤਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1987 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਟਾਡਾ ਐਕਟ") ਵਰਗੇ ਕੁਝ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਪੈਸੇ ਦੀ ਤਾਕਤ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਝਿਜਕ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਿਨ ਦਾ ਕ੍ਰਮ. ਜੇ ਆਖਰਕਾਰ ਸੱਚ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

"42. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਕਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (ਸਾਕਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, (2004) 5 ਐਸਸੀਸੀ 518: 2004 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀri) 1645] ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣਨ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: (ਐਸਸੀਸੀ pp. 544-45, ਪੈਰਾ 32)

"32. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਖਣਾ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਡਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਦਮੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਕ੍ਰੀਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਦੇਖਣ ਦਾ ਸਦਮਾ ਨਾ ਝੱਲਣਾ ਪਵੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਬਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਲਝਾਉਣ ਲਈ ਕ੍ਰਾਸ-ਐਕਸੈਮੀਨੇਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਸ਼ਰਮ ਜਾਂ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ , ਇਸ ਲਈ, ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਪੁੱਛ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਜੋ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਸੁਝਾਅ 'ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਬਰੇਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 327 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 354 ਅਤੇ 377 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ"

43. ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੰਜੀਵ ਨੰਦਾ [ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੰਜੀਵ ਨੰਦਾ, (2012) 8 ਐਸਸੀਸੀ 450: (2012) 4 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀiv) 487: (2012) 3 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀiv) 899] ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅੜਚਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ। ਵਧ ਰਿਹਾ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰੁਝਾਨ: (ਐਸਸੀਸੀ pp. 486-87, ਪੈਰਾਸ 99-101)

"99. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣਨਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਪਰ ਦੇਰ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤਤਾ ਹੈ। , ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੁਦਰਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲੁਭਾਉਣੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਸਮੁੱਚੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤਾਕਤਵਰ ਅਤੇ ਤਾਕਤਵਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪਕੜ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

100. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਯੂ.ਪੀ. ਰਮੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਿਸ਼ਰਾ [ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਿਸ਼ਰਾ, (1996) 10 ਐਸਸੀਸੀ 360: 1996 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀri) 1278] ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੋਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। , ਪਰ ਇਸਦੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਉਹ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇ ਅਨਬਾਜ਼ਗਾਨੀ ਵਿੱਚ, ਐਸupt. ਪੁਲਿਸ ਦੇ [ਕੇ. ਅਨਬਾਜ਼ਗਾਨ ਬਨਾਮ ਸੁਪਤ ਪੁਲਿਸ ਦੀ, (2004) 3 ਐਸਸੀਸੀ 767: 2004 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀri) 882], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹ ਦਾ ਕਰੈਡਿਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੱਲਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹ, ਪੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ, ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ [ਸੰਜੀਵ ਨੰਦਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, 2009 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਡੇਲ 2039 (2009) 160 ਡੀਐਲਟ 775] ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ।

101. ਅਸੀਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਚ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਵੱਲ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲਾ ਜਿੱਥੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮਾਨ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਐਨਸੀਟੀ) (ਮਨੂੰ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਐਨਸੀਟੀ), (2010) 6 ਐਸਸੀਸੀ1: (2010) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 1385] ਅਤੇ ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਹਬੀਬੁੱਲਕ ਸ਼ੇਖ (5) ਵਿ. ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਹਬੀਬੁੱਲਾ ਸ਼ੇਖ (5) ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, (2006) 3 ਐਸਸੀਸੀ 374: (2006) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 8] ਨੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚਲੇ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕਾਉਣ, ਭਰਮਾਉਣ ਅਤੇ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਦੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਕਾਰਨ ਇਸਤਗਾਸਾ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਨਾਲ, ਜੇ ਕੋਈ ਗਵਾਹ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਮੂਕ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਸੱਚਾਈ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਉਲਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਭੋਲੇ ਗਵਾਹ ਜੋ ਦਬਾਅ, ਭਰਮਾਉਣ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਧਮਕਾਉਣਾ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 193 ਆਈਪੀਸੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਹੀ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

44. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗਵਾਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(1) ਧਮਕੀ/ਧਮਕਾਉਣਾ।

(ii) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਣਾ।

(ii) ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ।

(iv) ਸਟਾਕ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ।

(v) ਲੰਬੀਆਂ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ਾਂ।

(vi) ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ।

(vii) ਗਵਾਹ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ।

45. ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਧਮਕੀ ਅਤੇ ਡਰਾਉਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੈਂਥਮ ਨੇ ਕਿਹਾ: "ਗਵਾਹ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਕੰਨ ਹਨ"। ਜਦੋਂ ਗਵਾਹ ਕਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਦਰ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਖ਼ਤ ਅਪਰਾਧੀ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਦਾਗ਼ੀ ਅਤੇ ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਉਤਰਨ ਅਤੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬਣਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ। ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਹਬੀਬੁੱਲਾ ਸ਼ੇਖ (5) ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, (2006) 3 ਐਸਸੀਸੀ 374: (2006) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀri) 81 ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

46. ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਸਟਿਸ ਮਲੀਮਥ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, 2003 ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ:

"11.3. ਇਕ ਹੋਰ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਕੇਸ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਗਵਾਹ ਅਜੇ ਵੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਭੇਸ ਦੇ.... ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

47. "ਗਵਾਹ ਪਛਾਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ" ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ 198ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਲਗਭਗ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

"ਕਾਰਨ ਲੱਭਣਾ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਗਵਾਹ। ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਡਰ ਜਾਂ ਖ਼ਤਰਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦਾ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹਨ। ਪੀੜਤਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹੋਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਲਈ ਡਰ ਜਾਂ ਖ਼ਤਰਾ ਵਧੇਰੇ ਆਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕੁਝ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਡਰ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਪੀੜਤਾਂ/ਗਵਾਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਆਮ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ। ਇਹ ਖ਼ਤਰੇ ਦਾ ਡਰ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ"

8. ਇਸ ਸਭ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਕਸੂਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਉੱਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਨਿਆਂ ਮਿਲੇ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਨਿਡਰਤਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਸਕਣ। ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੈ।

9. ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਹੋਰ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਢੁਕਵੇਂ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਸਮੇਤ, ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਜਾਗਰ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਨਐਚਆਰਸੀ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ (ਪੀਯੂਸੀਐਲ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, ਸਾਕਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਵਰਗੇ ਕਈ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਹਬੀਬੁੱਲਾ ਸ਼ੇਖ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ

10. ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ (ਪੋਟਾ) ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ, 2002 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦਾ ਧਿਆਨ

ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਗਵਾਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੈਮਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਗਵਾਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਗਵਾਹ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਵਾਹ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

11. ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਜੋ ਪੀੜਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਕਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ" ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਲ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਗਵਾਹੀ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵੱਲ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਬਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:

ਏ) ਜੱਜ ਬੱਚੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਟੇਪ ਕੀਤੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਗੇ ਇੱਕ ਬਾਲ-ਸਹਾਇਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ।

ਬੀ) ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਲੋਜ਼ ਸਰਕਟ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੀਰੀਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਲੇਖਾ ਲੈਣ ਲਈ.

ਸੀ) ਸਿਰਫ ਜੱਜ ਨੂੰ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਡੀ) ਬੱਚੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਲੋੜੀਂਦਾ ਅੰਤਰਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ।

12. ਕੁਝ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਏ) ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 354 ਅਤੇ 377 ਦੀ ਧਾਰਾ 327 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਬੀ) ਬਲਾਤਕਾਰ ਜਾਂ ਬਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੁਝ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਕ੍ਰੀਨ ਜਾਂ ਇਸ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਉਹ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਗਵਾਹ (ਜੋ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਨ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਵਾਂਗ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ) ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ;

ਸੀ) ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੌਰਾਨ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਜੋ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਸਰਲ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਚੈਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ;

13. ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਮੱਗਰੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਐਡਹਾਕਵਾਦ, ਲੇ, ਕੇਸ ਤੋਂ ਕੇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਵੀ ਅਪਣਾਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(ਏ) ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ (ਨਰੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੀਧਰ ਮਿਰਾਜਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ: [1966 (3) ਐਸਸੀਆਰ 744]

(ਬੀ) ਗਵਾਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪ੍ਰਤੀ ਡਰ ਅਤੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ [ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਫੋਟੋ ਸ਼ੇਖ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏਆਈਆਰ 1984 ਐਸਸੀ 15911

(ਸੀ) ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਲੋੜ [ਦਿੱਲੀ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮਕਾਜੀ ਮਹਿਲਾ ਫੋਰਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ; (1995) 1 ਐਸਸੀਸੀ 14)]

(ਡੀ) ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨਾ ਜਦੋਂ ਗਵਾਹ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਸ਼ੰਭੂ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰਾਜ; (2001) 4 ਐਸਸੀਸੀ 667]

(ਸੀ) ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣਾ [ਰਾਮ ਗੋਵਿੰਦ ਉਪਾਧਿਆਏ ਬਨਾਮ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ; II (2002) ਐਸਐਲਟਾ 587

(ਐਫ) ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਜਿਰ੍ਹਾ-ਜਾਂਚ ਇਹ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵੀਨਤਮ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜੋ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਬਾਲ ਗਵਾਹਾਂ ਲਈ ਮਦਦਗਾਰ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ।

14. ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਸਾਰਾਮ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ, ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚੱਲ ਰਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਆਸਾਰਾਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 10 ਗਵਾਹਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਗਵਾਹ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

15. ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਵਾਹ, ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹ ਦਾ ਪਿਤਾ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਪੀੜਤ ਬੱਚੀ ਦਾ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਆਸਾਰਾਮ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਰਾਇਣ ਸਾਈਂ ਦੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਆਸਾਰਾਮ ਅਤੇ ਨਰਾਇਣ ਸਾਈਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ਾਰਪਸ਼ੂਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। . ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਮਹਿੰਦਰ ਚਾਵਲਾ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਦੋ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਖੌਤੀ ਦੇਵਤਾ, ਆਸਾਰਾਮ ਬਾਪੂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਰਾਇਣ ਸਾਈਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ 'ਤੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਚਮਤਕਾਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ. 1 ਨੇ ਵੀ ਨਰਾਇਣ ਸਾਈਂ ਨੂੰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਆਸਾਰਾਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲਾਸ਼ 'ਤੇ ਤਾਂਤਰਿਕ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਸਾਰਾਮ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। 2 ਨਰੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਅਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਹੈ। ਆਸਾਰਾਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰਕੇ ਅਖਿਲ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ. 3 ਕਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਇਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਸਾਰਾਮ ਨੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ. 3 ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸੋਮਵੀਰ ਨੂੰ ਰਾਜ

ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 2 ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਰਾਇਣ ਪਾਂਡੇ ਨਾਮਕ ਉਸੇ ਹਮਲਾਵਰ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਬਲਾਤਕਾਰ ਪੀੜਤ ਬੱਚੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਡਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਅੱਧੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 4, ਨਰਿੰਦਰ ਯਾਦਵ ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਜਾਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਆਸਾਰਾਮ ਬਾਪੂ ਅਤੇ ਨਰਾਇਣ ਸਾਈਂ ਨੂੰ ਨਾਪਸੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਹੁਣ ਲਗਾਤਾਰ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਡਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਲਈ ਇਕੱਲਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਬਾਕੀ ਬਚੇ 16 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਆਸਾਰਾਮ ਦਾ ਸ਼ਾਰਪ ਸ਼ੂਟਰ ਨਾਰਾਇਣ ਪਾਂਡੇ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਲਿਖਦਾ ਹੈ।

ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਧਮਕੀ ਭਰੇ ਪੱਤਰ ਮਿਲੇ ਹਨ।

16. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਐਸ।ਟ ਜਾਂ ਸੀਬੀ। ਜਾਂਚ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਡਰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਵੀ ਅੱਜ ਗੰਭੀਰ ਹਮਲੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਧਮਕੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਡਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਦਬਾਅ ਦੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ।

17. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 6 ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ।

18. ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 18 ਨਵੰਬਰ, 2016 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ 24 ਮਾਰਚ, 2017 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ।

19. ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ 28 ਅਗਸਤ 2017 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਕੇ. ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਿੰਕੀ ਆਨੰਦ, ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਨਾਲ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਪੈਨ ਇੰਡੀਆ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ

ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਘੇਰਾ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਫੈਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

20. ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ 17 ਨਵੰਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

21. ਸ਼੍ਰੀ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ, ਭਾਰਤ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਟਾਰਨੀ ਸਿਨੇਟਲ ਨੂੰ ਵੀ ਡਰਾਫਟ ਸਕੀਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਹੈ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ। ਇਸ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ, 2001 8 ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਡਰਾਫਟ ਸਕੀਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਨੂੰ 31 ਮਈ, 2018 ਤੱਕ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ. ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਸੁਝਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ। 13 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2018 ਦਾ ਆਰਡਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ 2018 ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਡਰਾਫਟ ਸਕੀਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅੱਜ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। 22 ਮਾਰਚ, 2018 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਉਕਤ ਸਕੀਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਵੀ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2018 ਤੱਕ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 11 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2018 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਰੀਮਾਈਂਡਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ 31 ਤੱਕ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਈ, 2018

ਅਸੀਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ 31 ਮਈ, 2018 ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇਣ। ਟਿੱਪਣੀਆਂ/ਸੁਝਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਡਰਾਫਟ ਵਿਟਨੈਸ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਸਕੀਮ 2018 ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਗਸਤ, 2018 ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਫ਼ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਐਮੀਕਸ ਯੂਰੀਨ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ।

22. ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ 19 ਨਵੰਬਰ, 2018 ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਆਈਕਾਰਡ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 06 ਨਵੰਬਰ, 2018 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਇਸ

ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੱਕ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

23. ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ, 2018 18 ਰਾਜਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ, 5 ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸਮੇਤ ਖੁੱਲੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਨਪੁਟਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ (ਐਨਏਐਲਐਸਏ) ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਕੀਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਪੱਖਪਾਤ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਿਉਂਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਇਆ ਜਾਂ ਡਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਸਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

24. ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਅੱਗੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪੂਰੇ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ, ਵੱਕਾਰ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਤੋਂ।

25. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ, 2018 ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

"ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ, 2018

ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ

ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼:

ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਬਦਲੇ ਦੇ ਡਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਡਰਾਇਆ ਜਾਂ ਡਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਭਰੋਸਾ. ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ, ਵੱਕਾਰ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਕੀਮ ਲਈ ਲੋੜ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ:

ਜੇਰੇਮੀ ਬੈਂਥਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਗਵਾਹ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਕੰਨ ਹਨ।" ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹ ਜਾਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਨਿਰੁਧ ਸਿੰਘ (1997) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 514 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ: "ਹਰ ਗਵਾਹ ਦਾ ਇਹ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ। ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ।" ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮਲੀਮਥ ਕਮੇਟੀ, 2003 ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕੇ, ਉਹ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ"। ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਹਬੀਬੁੱਲਾ ਐਚ. ਸ਼ੇਖ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ 2004 (4) ਐਸਸੀਸੀ 158 ਐਸਸੀ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਜੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ"।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਲਾ 1958 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 14" ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਹਵਾਲਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 154 ਅਤੇ 178 ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। 198 ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ। "ਗਵਾਹ ਪਛਾਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, 2006" ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ।

ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਕੇਸ ਦੇ ਸੁਪ੍ਰਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, "ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਨੈਤਿਕ ਤੰਦ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਲਾਤਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਤਲਾਂ ਵਰਗੇ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਤੱਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ"। 4 ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, 1980 ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।"

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 2006 ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 195ਏ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੂਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਰਥਾਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਭਰੋਸਾ. ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ, ਵੱਕਾਰ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਕੀਮ ਲਈ ਲੋੜ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ:

ਜੇਰੇਮੀ ਬੈਂਥਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਗਵਾਹ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਕੰਨ ਹਨ।" ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹ ਜਾਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਨਿਰੁਧ ਸਿੰਘ (1997) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 514 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ: "ਹਰ ਗਵਾਹ ਦਾ ਇਹ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ। ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ।" ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮਲੀਮਥ

ਕਮੇਟੀ, 2003 ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕੇ, ਉਹ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ"। ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਹਬੀਬੁੱਲਾ ਐਚ. ਸ਼ੇਖ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ 2004 (4) ਐਸਸੀਸੀ 158 ਐਸਸੀ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਜੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ"।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਲਾ 1958 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 14" ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਹਵਾਲਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 154 ਅਤੇ 178 ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। 198 ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ। "ਗਵਾਹ ਪਛਾਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, 2006" ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ।

ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਕੇਸ ਦੇ ਸੁਪ੍ਰਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, "ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਲਾਤਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਤਲਾਂ ਵਰਗੇ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਤੱਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ"। 4 ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, 1980 ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।"

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 2006 ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 195ਏ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੂਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਰਥਾਤ

ਭਾਗ I

2. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ:

(ਏ) "ਕੋਡ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ, 1973 (1974 ਦਾ 2);

(ਬੀ) "ਗਵਾਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਨਾਮ, ਪਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਜਾਂ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਾਂਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਪੜਾਅ,

(ਸੀ) "ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

(ਡੀ) "ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ" ਵਿੱਚ ਮਾਪੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ, ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ, ਲਿਵ-ਇਨ ਪਾਰਟਨਰ, ਭੈਣ-ਭਰਾ, ਬੱਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਗਵਾਹ ਦੇ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ,

(ਈ) "ਫਾਰਮ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ" ਇਸ ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ;

(ਐਫ) "ਇਨ ਕੈਮਰਾ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ/ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ;

(ਜੀ) "ਲਾਈਵ ਲਿੰਕ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲਾਈਵ ਵੀਡੀਓ ਲਿੰਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਗਵਾਹ, ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ,

(ਐਚ) "ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਕੀਮ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 7, ਭਾਗ-III, ਭਾਗ-IV ਅਤੇ ਭਾਗ V ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਉਪਾਅ

(i) "ਅਪਰਾਧ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ IPਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 354, 354ਏ, 354ਬੀ, 354ਸੀ, 354ਡੀ ਅਤੇ 509 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਹਨ।

(j) "ਖਤਰੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਰਿਪੋਰਟ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਧਮਕੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟ। ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਸਾਖ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਖਾਸ ਵੇਰਵੇ, ਸੀਮਾ, ਜਾਂ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਥੀਏਟਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਰੋਤ ਹਨ।

ਇਹ ਖਾਸ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖਤਰੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ,

(ਕੇ) "ਗਵਾਹ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ,

(ਐਲ) "ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਗਵਾਹ, ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ, ਉਸ ਦੇ ਯੋਗ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ 10/ਐਸਐਚਓ/ਐਸਡੀਪੀਓ/ਜੇਲ੍ਹ ਐਸਪੀ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ,

(ਐੱਮ) "ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੰਡ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਫੰਡ;

(ਐੱਨ) "ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦੇਸ਼" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਓ) "ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੈੱਲ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਰਾਜ ਯੂਟੀ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਪੁਲਿਸ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮਰਪਿਤ ਸੈੱਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਊਟੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ।

ਭਾਗ II

3. ਧਮਕੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ

ਧਾਰਨਾ:

ਸ਼੍ਰੇਣੀ "ਏ": ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ/ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਤੱਕ ਖ਼ਤਰਾ ਵਧਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੇਣੀ "ਬੀ" ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ/ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਾਖ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,

ਸ਼੍ਰੇਣੀ "ਸੀ: ਜਿੱਥੇ ਧਮਕੀ ਦਰਮਿਆਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ/ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਸਾਖ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਡਰਾਉਣ ਤੱਕ ਫੈਲਦੀ ਹੈ।

4. ਸਟੇਟ ਵਿਟਨੈਸ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਫੰਡ:

(ਏ) ਇੱਕ ਫੰਡ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ, ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੰਡ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਬੀ) ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ:-

i. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਾਨਾ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਜਟ ਵੰਡ,

ਅਦਾਲਤਾਂ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਰਸੀਦ;

iii. ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ/ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਦਾਨ/ਯੋਗਦਾਨ

ਸਰਕਾਰਾਂ।

iv ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਫੰਡ।

(ਸੀ) ਉਕਤ ਫੰਡ ਰਾਜ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਭਾਗ/ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

5. ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ:

ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ।

6. ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ: ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰਨ ਲਈ

(ਏ) ਜਦੋਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਉਪ- ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਏ.ਸੀ.ਪੀ./ਡੀ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਤੋਂ ਧਮਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗਣ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗਾ। ਵੰਡ.

(ਬੀ) ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਖਤਰੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤਤਕਾਲਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਅੰਤਰਿਮ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ।

(ਸੀ) ਪੂਰੀ ਗੁਪਤਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਧਮਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਪੰਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗੀ।

(ਡੀ) ਧਮਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਰਿਪੋਰਟ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗੀ।

(ਈ) ਗਵਾਹ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਵੀ ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਜੇ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਗਵਾਹ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ/ਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜੋ ਯੋਗ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਗਵਾਹ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਗਵਾਹ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੋੜਾਂ।

(ਐਫ) ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਪੂਰੀ ਗੁਪਤਤਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਓ-ਕੈਮਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੀਆਂ।

(ਜੀ) ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਧਮਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਪੰਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਐਚ) ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਾਜ/ਯੂਟੀ ਦੇ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੈੱਲ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰਾਜ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਛਾਣ ਬਦਲਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪੁਨਰ-ਸਥਾਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(i) ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਗਵਾਹ। ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਸੈੱਲ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਫਾਲੋ-ਅੱਪ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗਾ।

(j) ਜੇਕਰ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਧਮਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਏਸੀP/ਡੀਐਸP ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਜਾਵੇਗੀ।

7. ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ:

ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਧਮਕੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੋਣਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ:

(ਏ) ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਨਾ ਆਉਣ;

(ਬੀ) ਮੇਲ ਅਤੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਾਲਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ;

(ਸੀ) ਗਵਾਹ ਦਾ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੂਚੀਬੱਧ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ ਦੇਣ ਲਈ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧ,

(ਡੀ) ਗਵਾਹ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਕਰਨਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਰਵਾਜ਼ੇ, ਸੀਸੀਟੀਵੀ, ਅਲਾਰਮ, ਵਾੜ ਆਦਿ;

(ਈ) ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਨਾਮ ਜਾਂ ਵਰਣਮਾਲਾ ਦੇ ਨਾਲ ਗਵਾਹ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣਾ,

ਐਫ) ਗਵਾਹ ਲਈ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸੰਪਰਕ ਵਿਅਕਤੀ;

(ਜੀ) ਗਵਾਹ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਨਿਯਮਤ ਗਸ਼ਤ;

(ਐਚ) ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਜਾਂ ਨੇੜਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਵਾਸ ਬਦਲਣਾ

(i) ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਾਹਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਫੰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ,

(j) ਇਨ-ਕੈਮਰਾ ਟਰਾਇਲਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ;

(ਕੇ) ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਸਹਾਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ;

(ਐਲ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਮਜ਼ੋਰ ਗਵਾਹ ਅਦਾਲਤੀ ਕਮਰਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਪੈਸਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਾਈਵ ਵੀਡੀਓ ਲਿੰਕ, ਵਨ-ਵੇ ਮਿਰਰ ਅਤੇ ਸਕ੍ਰੀਨਾਂ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ, ਗਵਾਹ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਅਤੇ ਆਡੀਓ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਦੇ ਨਾਲ। ਗਵਾਹ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਫੀਡ ਕਰੋ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਉਸਦੀ ਪਛਾਣ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ;

(ਐੱਮ) ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ,

(ਐੱਨ) ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਿਟਨੈਸ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਫੰਡ ਤੋਂ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ/ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਮੁੜ-ਸਥਾਨ, ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਵਾਂ ਕਿੱਤਾ ਪੇਸ਼ਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ

(ਓ) ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰੂਪ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

8. ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ:

ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਫਾਲੋ-ਅਪ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੇਗੀ

ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੈੱਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਫਾਲੋ-ਅੱਪ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿਮਾਹੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਰਡਰ।

9. ਪਛਾਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਪਛਾਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਕਿ ਕੀ ਪਛਾਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਗਵਾਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਵਾਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਵਾਰ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੈੱਲ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ/ਉਸ ਦੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਨਾਮ/ਪਿਤਾ/ਪਿਤਾ/ਪੇਸ਼ਾ/ਪਤੇ ਸਮੇਤ ਡਿਜੀਟਲ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ. ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ, ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੈੱਲ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਾਗ IV

10. ਪਛਾਣ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ-

ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਗਵਾਹ ਵੱਲੋਂ ਪਛਾਣ ਬਦਲਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਪਛਾਣ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਵੀਂ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਨਾਮ ਪੇਸ਼ੇ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਹਾਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਪਛਾਣ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਦਿਅਕ/ਪੇਸ਼ੇਵਰ/ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਭਾਗ V

11. ਗਵਾਹ ਦਾ ਪੁਨਰਵਾਸ:

ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਗਵਾਹ ਵੱਲੋਂ ਪੁਨਰ-ਸਥਾਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਖਰਚੇ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੰਡ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣਗੇ

ਭਾਗ VI

12. ਸਕੀਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ:

ਹਰ ਰਾਜ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੇਗਾ। ।ਓ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ "ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ" ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਗੇ।

13. ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ:

ਪੁਲਿਸ, ਪ੍ਰੌਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ, ਅਦਾਲਤੀ ਸਟਾਫ਼, ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸਟੇਕਹੋਲਡਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਣਗੇ। ਗੁਪਤਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ/ਅਪੀਲੇਟ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਲਿਖਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦੀ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਅਪੀਲ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਪਿਛਲੀ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਹਾਰਡ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਕੈਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਫਟ ਕਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ।

14. ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ:

ਜੇਕਰ ਗਵਾਹ ਨੇ ਝੂਠੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੰਡ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

15. ਸਮੀਖਿਆ:

ਜੇਕਰ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ,

ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ, 2018 ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ

ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ, 2018 ਦੇ ਤਹਿਤ

ਪਹਿਲਾਂ, (ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ)

ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ,

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ.....

ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ

1. ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ

2. ਗਵਾਹ ਪਛਾਣ ਸੁਰੱਖਿਆ

3. ਨਵੀਂ ਪਛਾਣ

4. ਗਵਾਹ ਪੁਨਰ-ਸਥਾਨ

1	ਗਵਾਹ ਦੇ ਵੇਰਵੇ (ਪੂੰਜੀ ਵਿੱਚ ਭਰੋ): 1) ਨਾਮ 2) ਉਮਰ 3) ਲਿੰਗ (ਪੁਰਸ਼/ਔਰਤ/ਹੋਰ) 4) ਪਿਤਾ/ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਮ 5) ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਤਾ 6) ਗਵਾਹ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ 7) ਸੰਪਰਕ ਵੇਰਵੇ (ਮੋਬਾਈਲ/ਈ-ਮੇਲ)	
2	ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ: 1) ਲਈ ਨੰ. 2) ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ 3) ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 4) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ 5) ਡੀ.ਡੀ. ਨੰਬਰ (ਜੇਕਰ ਐਫਆਈਆਰ ਅਜੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ) 6) ਸੀ.ਆਰ.ਕੇਸ ਨੰਬਰ (ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ)	
3	ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ (ਜੇ ਉਪਲਬਧ/ਜਾਣਿਆ ਹੋਵੇ): 1) ਨਾਮ 2) ਪਤਾ 3) ਫੋਨ ਨੰ. 4) ਈਮੇਲ ਆਈ.ਡੀ	
4	ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ/ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ	
5	ਧਮਕੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ. ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਧਮਕੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵਾ ਖਾਸ ਮਿਤੀ, ਸਥਾਨ, ਢੰਗ ਅਤੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿਓ	
6	ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ/ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ	
7	ਅੰਤਰਿਮ/ਜ਼ਰੂਰੀ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ	

• ਬਿਨੈਕਾਰ/ਗਵਾਹ ਵਾਧੂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵਾਧੂ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਦਸਤਖਤ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਨਾਮ)

ਤਾਰੀਖ਼:

ਸਥਾਨ:

ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ

1. ਮੈਂ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ/ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੈੱਲ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਾਂਗਾ।

2. ਮੈਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦਾ/ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੇਰੇ ਉੱਤਮ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਚੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹੈ।

3. ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ/ਸਮਝਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਝੂਠੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਹੋਏ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

(ਦਸਤਖਤ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਨਾਮ)

ਤਾਰੀਖ਼:

ਸਥਾਨ: .....

26. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਲਕਾਰ ਇਸ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਹੈ, ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ, 2018 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੁਆਰਾ "ਖਤਰੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ" ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ। ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਛਾਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਪਛਾਣ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ, ਗਵਾਹ ਦੀ ਥਾਂ ਬਦਲੀ, ਸਕੀਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ, ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਆਦਿ।

27. ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲਾਭਦਾਇਕ ਅਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ, ਸਗੋਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗਾ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਏਮਜ਼ ਦੀ ਸੇਲ ਸਕੀਮ ਅਸਾਂਡੇਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਮੈਟ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ

28. ਇਹ ਅਲਮਸਾਈਡ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਕੀਮ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨਮੂਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟੂਇਨਮ ਟੇਰੀ ਸਟੇਕਹੋਲਡਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲੀਸ ਪਰਸਨ, ਐਨਏਐਲਐਸਏ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀਜ਼, ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਈਸਾਨ ਅਬ੍ਰਿਲ ਸਕਾਈਲੀ ਥੀਟੇਵੋਲ ਟੂ ਦ ਅਲਹੰਸੈਡ ਸੈਲਿਸਮ ਆਫ਼ ਸਿੱਖੀ ਅਮਾਨੇ ਗਰਲ ਅਤੇ ਜਵਾਬ

29. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਕਸੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਸੇਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਛੱਡਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਲੈਨ ਕੰਟੈਮਿਨਨ ਐਸਪੋਰਟਸ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਅ ਕਮਿਸਮ ਦੁਆਰਾ ਮੇਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ 172ਵੀਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਕੋਰ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਲਿਊਟ ਦੇ ਐਸ 273 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਗਵਾਹ ਹੈ, ਮਾਘ ਵੀਡੀਓ ਆਲੀਰਨਿੰਗ ਉਸ ਵਿਯੂਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੇਬਲ ਵੀਹ

30 ਪਾਰਥੇ ਵਾਈਨ ਪ੍ਰੋਨੈਕਸ਼ਨ ਐਸਸੀਈ 2018 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਾਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਰਟ ਮਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਲਾਈਵਲਿੰਕਾ, ਵਨ ਸੀ ਮਿਰੰਸ, ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਬੋਸ਼ ਸੈਪਾਨਿਨ ਪੇਜ ਅਪਾਰਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਓਪਟਿਸਟ tਈ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਨੂੰ ਸੋਧਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਔਲਿਸ ਫੀਡ ਨੂੰ ਸੋਧਦਾ ਹੈ। ਗਵਾਹ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

31. ਇਸੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਫਿਲੀ ਹੂਡੂਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਫਰ ਵੁਲਕ੍ਰੇਬਲ ਵਿਟਮ ਡੇਸਟੀਨਾ ਸਿਨੇਪਲੇਸ ਨੂੰ ਲਿਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਫਰੂਰੀ, 2017 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਰਕੀ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਧਾਰਨ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਅਲੱਸੇਸ, ਪੁਟੀ, ਸਪੰਟਾ ਆਇਲੇਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਐਕਸਕਲੂਸਿਵ ਅਤੇ ਕੰਫਿਨਬ ਵਾਲਿੰਗ ਆਰਮ ਅਤੇ ਐਂਟੀਓ-ਆਈਜ਼ੂਅਲ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫਿਊਟੀਜ਼ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਾਈਡਿੰਗ ਹੈਡੀ, ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰੀ ਇੰਟਰਫੇਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚ ਸੇਪੂ ਹੈ ਰਨੇਰਾਹਲੇ ਗਵਾਹ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਪੋਰਟ ਪੇਨਸ ਮੋ-ਟਰਾਇਲ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ ਅਤੇ ਫਰੇਨ ਫਾਈਟ ਟੈਸੀਲੈਂਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ, ਸਾਰੇ ਪੋਸਟ ਫੋਰਟ ਹੈਮਿਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ 'ਤੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਨੂੰ ਸੋਡਾ ਨਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਿਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

32. ਇਹਨਾਂ ਵਹਟਰਾਲਡੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਡਿਪੋਜ਼ਿਸ਼ਨ ਕੰਪਲੈਕਸਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਰੀਸਮਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਰੀਮਿਨਲਕੁਨ ਵਿੱਚ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਊਟਟਾਈਲ ਨੂੰ ਟੇਮਿੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਟਿਊਨਟੂਨਿਕ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਜਿਆਦਾਤਰ ਗਰੀਬ ਥਰਸ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ

33. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਟਨ, ਮਹਾਰਾ ਰੋਂਡਾ ਦੌਲਤ ਦਾ ਰਾਜ (ਸੀਆਰਐਲ. ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1929. 2017 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 24.28.2017)

10 ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ witਐੱਮ.ਸੀਓਓਸੀਐਸ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੈਂਟਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਐਸuਸੀਕੇ ਈztutrਈਐਸ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਾਲ

ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਯੂਟੈਨਿਟਲ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਅਨਿਲ ਆਬੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਫਾਊਟ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੇਨਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ੁੱਧ ਲਈ ਹੇਲ 'ਤੇ ਟੈਪ ਕਰੋ

12. ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਪੈਸ਼ਲ ਐਂਟਸ ਫਰ ਵਰੇਬਲ ਵਾਈਨ ਅਸੰਤੋਲ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਾਂ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪੁੰਨ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਨਫ਼ਰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਊਰਹਿਸ ਮੇਸੋ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਰੈਂਟੀ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਹਾਈ ਕਾਉਂਟੇਸ ਇਸ ਡਜ਼ਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਹਰੇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਲਟਰੇਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਟਲੂਟੈਲਕਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ।

34. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਜੋ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਖਿਡਾਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ।

35. ਅਸੀਂ, ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ:

(i) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(ii) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ, 2018 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੇ।

(iii) ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 141/142 ਦੇ ਅਧੀਨ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸੰਸਦੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ।

(iv) ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਕੰਪਲੈਕਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਭਾਵ ਸਾਲ 2019 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਜਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਦਦ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

36. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate